

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

הוראות

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון: סיפור קצר
פרק שני: דרמה
פרק שלישי: רומאן ונובלה
פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת חיים נחמן ביאליק, שירת לאה גולדברג, שירת רחל)
מארבעת הפרקים יש לבחור בשלושה פרקים ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – $33\frac{1}{3}$ נקודות).
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי
(2) רשימת יצירות
- ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם להשיב עליה.
(2) שימו לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.
(3) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בכמה תשובות.
(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
לנבחנים אקסטרניים ולנבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות פרק ראשון – סיפור קצר

אם בחרתם בפרק זה ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – $16\frac{2}{3}$ נקודות).
אין להדגים באמצעות אותה היצירה בכמה תשובות.

שימו לב: על שאלות 1–2 אפשר לענות גם על פי הסיפור "חג מולד אחד" מאת טרומן קפוטה.

1. בחרו בדמות מרכזית בסיפור קצר שלמדתם, וכתבו אם היא עוברת שינוי במהלך הסיפור. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על התפתחות העלילה.
2. מוטיב, סמל ודיאלוג הם אמצעי עיצוב בסיפורים קצרים רבים. בחרו באחד מאמצעי העיצוב האלה, תארו כיצד הוא בא לידי ביטוי בסיפור קצר שלמדתם, והסבירו את התרומה שלו לבניית המשמעות של הסיפור.
3. חג מולד אחד / טרומן קפוטה
חג המולד מתאפיין בערכים של נתינה ומשפחתיות. האם לדעתכם ערכים אלה באים לידי ביטוי בסיפור "חג מולד אחד"? הסבירו והדגו את דבריכם.

פרק שני – דרמה

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 4–7 ($33\frac{1}{3}$ נקודות).

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

וטרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

4. בחרו בדמות מרכזית בטרגדיה שלמדתם, וציינו לדעתכם אילו תכונות של דמות זו הן חיוביות, ואילו תכונות של דמות זו הן שליליות. הסבירו והדגו את דבריכם.

5. ענו על שני הסעיפים א–ב.

א. מהו הקונפליקט המרכזי בטרגדיה שלמדתם? תארו מפגש בין שתי דמויות בטרגדיה שמשקף את הקונפליקט הזה. (18 נקודות)

ב. האם הקונפליקט המרכזי נפתר במהלך הטרגדיה? הסבירו והדגו את דבריכם. ($15\frac{1}{3}$ נקודות)

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

6. במחזה המודרני בא לידי ביטוי משבר בערכים (מוסריים, משפחתיים, לאומיים ועוד). תארו משבר בערכים שבא לידי ביטוי במחזה המודרני שלמדתם, והסבירו אם בסיום המחזה נפתר המשבר.

7. תארו את הסיום של המחזה המודרני שלמדתם. האם הסיום שתיארתם פותר בעיות שעלו במחזה? הסבירו והדגו את דבריכם.

פרק שלישי – רומאן ונובלה

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 8–10 ($33\frac{1}{3}$ נקודות).

שימו לב: על שאלות 8–9 אפשר לענות גם על פי הרומאן "1984" מאת ג'ורג' אורוול.

8. ביצירות רבות חל מפנה בעלילה בעקבות אירוע או מצב לא צפוי. תארו אירוע או מצב לא צפוי ברומאן או בנובלה שלמדתם, והסבירו מהו המפנה שחל בעקבותיו בחיי דמויות מרכזיות ביצירה וכן בעלילה כולה. הדגימו את דבריכם.
9. לדמויות משנה ברומאן ובנובלה יש תפקיד, כמו אפיון הדמויות המרכזיות, קידום העלילה וייצוג רעיונות ודעות. בחרו בשתי דמויות משנה ברומאן או בנובלה שלמדתם, תארו אותן, והסבירו את תפקידן ביצירה.
10. 1984 / ג'ורג' אורוול
אחד מנושאי העלילה העיקריים של הרומאן "1984" הוא סיפור אהבה. הסבירו את התרומה של ציר עלילה זה לבניית משמעות הרומאן. הדגימו את דבריכם.

פרק רביעי – שירה

(שירת ימי הביניים, שירת חיים נחמן ביאליק, שירת לאה גולדברג, שירת רחל)

אם בחרתם בפרק זה, ענו על שתיים מן השאלות 11–24 (לכל שאלה – $16\frac{2}{3}$ נקודות).

שירת ימי הביניים

11. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

לבי במזרח / יהודה הלוי

לבי במזרח ואנכי בסוף מערב – / איך אטעמה את אשר אכל ואיך יערב?
 איכה אשלים נדרי ואסרי, בעוד / ציון בחבל אדום ואני בכבל ערב?
 יקל בעיני עזב כל טוב ספרד, כמו / יקר בעיני ראות עפרות דביר נחרב!

פרשו את השאלות בשיר, והסבירו את תפקידן בבניית משמעות השיר.

12. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

יפה נוף / יהודה הלוי

יפה נוף, משוש תבל, קריה למלך רב, / לך נכספה נפשי מפאתי מערב!
 המון רחמי נכמר כי אזכרה קדם, / כבודך אשר גלה ונוף אשר חרב.
 ומי יתגני על כנפי נשרים, עד / ארוה בדמעותי עפרך ויתערב!
 דרשתיך, ואם מלפך אין בך ואם במקום / צרי גלעדך – נחש שרף וגם עקרב.
 הלא את אבניך אחונן ואשקם / וטעם רגביך לפי מדבש יערב!

תארו את הרגשות של המשורר בשיר זה, והסבירו שתי דרכי עיצוב התורמות לביטוי רגשות אלה.

13. קראו את השיר, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

הבא מבול / רבי יהודה הלוי

הבא מבול ושם תבל חרבה? / ואין לראות פני ארץ חרבה,
ואין אדם ואין חיה ואין עוף – / הסף הכל ושכבו מעצבה?
ובראות הר ושוחה לי מנוחה, / וארץ הערבה לי ערבה.
ואשגיח לכל עבר – ואין כל, / אבל מים ושמים ותבה,
ולויתן בהרתיחו מצולה, / ואחשב כי תהום יחשב לשיבה. 5
ולב הים יכחש באניה, / כאלו היא ביד הים גנבה!
ויים יזעף – ונפשי תעלז, כי / אלי מקדש אלהיה קרבה.

- א. המשורר מתאר את הסערה בעזרת אמצעי העיצוב: מטפורה, חזרה ורמיזה מקראית.
בחרו בשניים מאמצעי העיצוב האלה, והסבירו את התרומה של כל אחד מהם לתיאור הסערה. (10 נקודות)
- ב. על פי הבית האחרון בשיר, הסבירו את התגובה של המשורר על הסערה. ($6\frac{2}{3}$ נקודות)

שירת חיים נחמן ביאליק

14. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כְּנָפֶךָ / חיים נחמן ביאליק

בית 1
הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כְּנָפֶךָ,
וְהִי לִי אִם וְאַחוֹת,
וְהִי חִיקָךְ מְקַלֵּט רֹאשִׁי,
קוֹרֵת פְּלוֹתִי הַנִּדְחוֹת.

בית 2
וּבַעֲת רַחֲמִים, בִּין־הַשְּׁמֵשׁוֹת,
שְׁחִי וְאֶגֶל לָךְ סוֹד יְסוּרִי:
אוֹמְרִים, יֵשׁ בְּעוֹלָם נְעוּרִים –
הֵיכָן נְעוּרִי?

בית 3
וְעוֹד רַז אֶחָד לָךְ אֶתְּוֹדָה:
נִפְשִׁי נִשְׁרָפָה בְּלֶהֱבָה;
אוֹמְרִים, אֶהְבֶּה יֵשׁ בְּעוֹלָם –
מֵה־זֹּאת אֶהְבֶּה?

בית 4
הַכּוֹכָבִים רָמוּ אוֹתִי,
הָיָה חֲלוֹם – אֵךְ גַּם הוּא עָבַר;
עָתָה אֵין לִי כְּלוֹם בְּעוֹלָם –
אֵין לִי דָבָר.

בית 5
הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כְּנָפֶךָ,
וְהִי לִי אִם וְאַחוֹת,
וְהִי חִיקָךְ מְקַלֵּט רֹאשִׁי,
קוֹרֵת פְּלוֹתִי הַנִּדְחוֹת.

הסבירו את תרומתן של השאלות: "הֵיכָן נְעוּרִי?" ו"מֵה־זֹּאת אֶהְבֶּה?" לביטוי הרגשות של הדובר בשיר.

הסבירו והדגִּימוּ את דבריכם.

15. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

צפרות / חיים נחמן ביאליק

<p>בית 1</p> <p>כִּלְהֵעוֹלָם טוֹבֵעַ בָּאוֹר וּבִשְׁמִיר,
אוֹצְרוֹת חַיִּים לֹא־שִׁעְרָתִים מִסְבִּיב מִתְרַחֲשִׁים,
וּבְמִשְׁעַל הַנְּמוֹתָח בֵּין יַעַר וְנִיר
שְׁנִינֹו הוֹלְכִים וּמַחֲשִׁים.
אָנוּ הוֹלְכִים וְהוֹלְכִים, לְשִׁבְלֵנוּ אֵין קֶץ,
אֶפְסוֹנוּ שְׂבָלִים, כְּתוּרוֹנוּ צִפּוֹרוֹת,
וּבַחֲנִיתוֹת שְׁלִי־זָהָב יִפְגַּעְנוּ כָּל־עֵץ
וּבְצִאָלִי צִמְרוֹת.</p>	<p>בית 4</p> <p>וְהִנֵּה נִקְלָעָה צִפּוֹרֶת כְּפָרַח בְּקִצָּה
שְׁעַר מַחְלַפְתָּהּ הַמְּפֹזָה עַל־הַמַּחְגָּרֶת,
וְכִמּוֹ רִמְזָה לִּי: בְּחוּר, קוֹם שְׁקֵה־לָּהּ, וְדָמָה
אֵלֶי הַצִּפּוֹרֶת!
אוֹלָם אַתְּ – הַהֲרֹגְשִׁת בַּצִּפּוֹרֶת וּבִי?
הַהֲרֹגְשִׁת, כִּי גַם־נִפְשִׁי נְתוּנָה בְּשָׁבִי,
וּמִפְּרָפְרֶת וּתְלוּאָהּ, וּמִצִּפָּה לִישׁוּעָה
בְּמַחְלַפְתָּהּ הַקְּלוּעָה?</p>
<p>בית 2</p> <p>הַדְּמוּת כְּרוּב אִם עַב קָלָה בְּרוּם עוֹלָם רַפְרָפָה?
אֶךְ גַּם־הִיא חִישׁ הַפְּלִיגָה לַמְּדִינַת הַיָּם –
וְאֶת־הַהוּרִי הַטְּהוֹר כְּמוֹהָ וָרֵם
נִשְׁאַה עֲמָה לְנִצָּח עַל־כֶּתֶפָה.
וְשׁוֹב זֶהָר רִקְיעַ, וְשׁוֹב תִּכְלֶת בְּלִי־סוֹף,
אַתְּ הוֹלֶכֶת בְּרֹאשׁ וְאֵנִי כְּרוּךְ אַחֲרֶיךָ,
וּבְקִמּוֹתַיִו הַמְּלֹאוֹת הַשְּׁתַרְעֵנּוּ הַנוֹף,
וְהַכֹּל בָּהִיר בּוֹ כְּמוֹ בְּעֵינַיִךְ.</p>	<p>בית 5</p> <p>וּבְעֵינַיִךְ שׁוֹב אֶצִּיץ וְאַבְקֶשׁ שָׁם תְּשׁוּבָה –
וּכְבִּתְחִלָּה הֵן צְנוּעוֹת, שְׁתִּי יוֹגֵי הַחוּן;
מֵה־לִּי צְנִיעוּת עֵינַיִךְ – וּמַחְלַפְתָּהּ מְשׁוּבָה,
הִיא אוֹמֶרֶת לִּי: הֵן!
מִהְרִי, מִהְרִי, אַחוֹתִי, נְבוּאָה הִיעָרָה,
תַּחַת חֶפֶת אֲשֶׁרִיו לָךְ כָּל־נִפְשִׁי אֶפִיקָה,
וְאֶת־כָּל־אַהֲבָתִי תִתְּלוּנָה בְּשַׁעְרָה
נְמִית שְׁנִינֹו בְּנִשְׁיָקָה.</p>
<p>בית 3</p> <p>רַגַע אֶחָד לִי נִדְמָה: בִּיעַר הֶלֶז,
הַמֶּאֱפִיל וּמִשִּׁיב צָנָתוֹ עָלֵינוּ,
גְּנוּז מִטְמוֹן מִסְתָּרִים, הַמְשָׁמֵר מֵאֶז
וּמַעוֹלָם לְשִׁנְיָנוּ –
פֶּתֶאֱם רַחֲפָה הַקָּמָה – וּמִפָּה אֶל־יִפָּה
עֶבֶר רֶטֶט קֶרְנִים עַל־פְּנֵי הָאוֹקֵינוֹס.
הוּ, מִי הַשְּׁלִיג עָלֵינוּ – וּבְשִׁפְעַת כְּזָה,
חֵיל צִפּוֹרוֹת לְבָנוֹת?</p>	

הבית הרביעי והבית החמישי בשיר מעידים על היחסים בין הדובר לנמענת, כפי שהם באים לידי ביטוי בשיר כולו.

הסבירו והדגימו קביעה זו.

16. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

עם דמדומי החמה / חיים נחמן ביאליק

עם דמדומי החמה אל־החלון נא־גִשִּׁי ועלי התרפקי, לפתי היטב צוֹאֲרִי, שִׁימִי ראשֶׁךָ עַל־ראשִׁי – וכה עמי תִּדְבְּקִי.	הם האִיִּים הַרְחוֹקִים, הַעוֹלָמוֹת הַגְּבוּהִים זו בחלומות רִאִינוֹם; שְׁעֵשׂוֹנוֹ לַגִּרִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם, וְחַיֵּינוּ – לַגִּיהֶנֶם.
ומחשְׁקִים ודְבָקִים, אֶל־הַזֶּהֱרֵנוֹרָא דוֹמָם נִשָּׂא עֵינֵינוּ; וְשִׁלַּחְנוּ לַחֲפָשִׁי עַל־פְּנֵי יְמֵי הָאוֹרָה כָּל־הַרְהוּרֵי לִבֵּנוּ.	הָמָּה אִי־הַזֶּהָב זֶה צִמְאֵנוּ אֲלֵיהֶם כָּאֵל אֶרֶץ מוֹלֶדֶת; שְׁכַל־כּוֹכְבֵי הַלֵּיל רָמְזוּ לָנוּ עֲלֵיהֶם בָּאוֹר קֶרֶן רוֹעֶדֶת.
וְהַתְנַשָּׂאוּ לְמָרוֹם בִּיעָף שׁוֹקֵק כִּיּוֹנִים, וּבְמָרְחָק יִפְלִיגוּ, יֵאבְדוּ; וְעַל־פְּנֵי רֶכְסֵי אֲרָגְמוֹן, אִי־זֶהֱרֵ אֲדָמוֹנִים, בִּיעָף דוֹמָם יֵרְדוּ.	וְעֲלֵיהֶם נִשְׁאַרְנוּ בְּלִירַע וְעָמִית כְּשֶׁנִּי פָּרַחִים בְּצִיָּה; כְּשֶׁנִּי אֲבָדִים הַמְבַקְשִׁים אֲבָדָה עוֹלָמִית עַל־פְּנֵי אֶרֶץ נִכְרָיָה.

הסבירו והדגִּימו כיצד באים לידי ביטוי בשיר החלומות והשאיפות של המשורר והאכזבה שלו מהם.

שירת לאה גולדברג

17. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

האמנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחסד / לאה גולדברג

בית 1
האמנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחסד,
ותלכי בשדה, ותלכי בו פהלך התם,
ומחשוף כף-רגלך ילטף בעלי האספסת,
או שלפי-שבליים ידקרוך ותמתק דקירתם.

בית 2
או מטר ישיגך בעדת טפותיו הדופקת
על כתפך, חזף, צוארך, וראשך רענן.
ותלכי בשדה הרטב ורחב בך השקט
כאור בשולי הענן.

בית 3
ונשמת את ריחו של התלם נשם ורגע,
וראית את השמש בראי-השלולית הזהב,
ופשוטים הדברים וחיים, ומתר בם לנגע,
ומתר, ומתר לאהב.

בית 4
את תלכי בשדה. לבדך. לא נצרכת בלהט
השורפות, בדרכים שסמרו מאימה ומדם.
ובישר-לבב שוב תהיי ענוה ונכנעת
כאחד הדשאים, כאחד האדם.

על פי שיר זה, כיצד לדעתכם המשוררת מתמודדת עם הסבל המקיף אותה? הסבירו והדגימו את דבריכם.

18. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

אֶרֶן / לאה גולדברג

בית 1
כָּאן לֹא אֲשַׁמֵּעַ אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מַצְנֶפֶת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלָדוֹתַי שְׁקָמָה לְתַחֲיָה.

בית 2
צִלְצוֹל הַמְּחֻטִּים: הִיָּה הִיָּה ---
אֶקְרָא מוֹלְדֹת לְמֶרְחֵב הַשְּׁלֵג,
לְקֶרֶח יִרְקֶרֶק כּוֹבֵל הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

בית 3
אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֶת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלְדוֹת.

בית 4
אֲתֶכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְּעַמִּים,
אֲתֶכֶם אֲנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,
וְשִׁרְשִׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

בבית השני בשיר המשוררת אומרת:

אֶקְרָא מוֹלְדֹת [...]

[...]

לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

מהו הניגוד בין שתי שורות אלה, וכיצד ניגוד זה מבטא את החוויה המתוארת בשיר?

הסבירו והדגִּימוּ את דבריכם.

19. לפניכם סונט ב, מתוך מחזור הסונטים: "שירי אהבה מספר עתיק" מאת לאה גולדברג, המתחיל במילים:

"ולא היה בינינו אלא זהר". קראו אותו, וענו על השאלה שאחריו.

בית 1
ולא היה בינינו אלא זהר
ענו של השקמה ברחוב כפרי
ולבובו של גן בטָרם פרי
בלבן תפרחתו יפת התאר.

בית 2
ומה מאד צחקת באמרי
כי אל השחר הענג כנרד
אקרב ואקטפנו למזכרת
ואשמרנו בין דפי ספרי.

בית 3
את זרועך נשאת, התזכר?
והנידוּת אט ענף תפוח,
ועל ראשי ירד מטר צחר.

בית 4
מאחורי גבך הכפר געור,
החלונות נצטלצלו עם רוח –
ולא היה בינינו אלא אור.

לדעתכם, מהו התפקיד של תיאורי הסביבה והטבע בשיר? הסבירו והדגימו את דבריכם.

20. קראו את מחזור השירים א-ג, וענו על השאלה שאחריו.

הסתכלות בדבורה / לאה גולדברג

א	ב
ברבוע חלון מואר –	בשמש היא היתה עלה זהב נופל,
על שמשה, מבחוץ,	בפרח היא היתה טפה של דבש אפל,
צללית של דבורה	ואגל טל בנחיל של כוכבים –
כמעט אין לראות את כנפיה.	ופה היא צל.
הפוכה.	מלה אחת של שיר בנחיל המצלצל,
גוף צר.	בשורת רצון נמרץ בתוך שרב עצל,
שש רגלים דקות –	תנועת האור באפר דמדומים –
בגלוי עירם,	ופה היא צל.
באים מכער	
זוחלת דבורה.	ג
איך נכתיר אותה בדברי שירה?	מדבשך? מי יזכר את דבשך?
איך נשיר ומה?	הוא שם, הרחק, בפגרת.
יבוא ילד קטן ויאמר:	כאן, בשמשה מוארה, גופך, ראשך –
המלכה עירמה.	גלך עקץ, שנאה אין-אונים עלובה ועורת.
	הפחד הורג.
	השמרי לנפשך.

כיצד מאופיינת הדבורה במחזור שירים זה, ומה היא מסמלת? הסבירו והדגימו את דבריכם.

שירת רחל

21. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

רק על עצמי / רחל

- בית 1
- רק על עצמי לספר ידעתי.
 צר עולמי כעולם נמלה,
 גם משאי עמסתי כמוה
 רב וכבד מכתפי הדלה.
- בית 2
- גם את דרכי – כדרכה אל צמרת –
 דרך מכאוב ודרך עמל,
 יד ענקים זדונה ובוטחת,
 יד מתבדחת שמה לאל.
- בית 3
- כל ארחותי הלזי והדמיע
 פחד טמיר מיד ענקים.
 למה קראתם לי, חופי הפלא?
 למה כזבתם, אורות רחוקים?

הסבירו את הבית השני בשיר.

כיצד בית זה מתקשר לשיר כולו? הסבירו והדגימו את דבריכם.

22. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

פגִיִּשָּׁה, חֲצִי פִּגִּיִּשָּׁה / רחל

פִּגִּיִּשָּׁה, חֲצִי פִּגִּיִּשָּׁה, מִבֶּט אֶחָד מְהִיר,
קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים – זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסָּעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֶשֶׁר וְהַדִּוִּי.

אֶף סֶכֶר שִׁכְחָה – בְּנִיתִי לִי מִגֵּן –
הִנֵּה הָיָה כָּלֹא הָיָה.
וְעַל בִּרְכֵי אֶכְרַע עַל שְׂפַת אֶגֶם סוּאֵן
לְשִׁתּוֹת מְמוֹנוֹ לְרוּיָה!

המטפורות בשיר וסימני הפיסוק בו מסייעים לדוברת לבטא את מצבה הרגשי בעקבות פגישה.
הסבירו קביעה זו, ובססו אותה על אחת מן המטפורות בשיר ועל שימוש באחד מסימני הפיסוק בו.

23. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

מיכל / רחל

וּתְאַהֲב מִיכָל בֵּת שְׁאוּל אֶת דָּוִד... וְתִכְזֹ לוֹ בְּלִבָּהּ
(שמואל א, י"ח, כ'; שמואל ב, ר', ט"ז)

מִיכָל, אַחֻת רְחוּקָה! לֹא נִתַּק חוּט הַדּוֹרוֹת,
לֹא שָׁלְטוּ בְּכַרְמֶךָ הַנוֹגֶה חֲרָלֵי הַזָּמָן,
עַל כְּתָנִית מְשִׁיךְ לֹא דָהוּ פִּסִּי אֲרָגְמָן
וְצִלְצוּל אֲצָעֵדוֹת זֶהְבֶּךָ עוֹד הָאֶזֶן תִּקְלֹט.

לֹא אַחַת רְאִיתִיךָ נִצְבֶּת לִיד הָאֵשׁ, נֶבֶן,
בְּעֵינֶיךָ הִיפָּה מְהוּלִים גִּאָּוָה וְרֶךְ;
מִיכָל, אַחֻת רְחוּקָה, אֲנִי עֲצוּבָה כְּמוֹךָ,
כְּמוֹךָ נְדוּנוֹתִי לְבוֹז לְאִשֶּׁר אֶהֱב.

על פי שיר זה, כיצד מתאפיין הקשר בין המשוררת ובין מיכל בת שאול?
הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על שני הבתים בשיר.

24. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

בְּאַחַד גִּלְגּוּלֵי / רחל

- בית 1
- הֶהְיִיתִי חָיָה בֵּין חַיּוֹת הַשָּׂדֶה
בְּיָמִים רְחוּקִים, בְּאַחַד גִּלְגּוּלֵי?
וּמֵאֵז לִי קִרְבַּת הָאָחוֹת לְחִי
וְאִמַּת הָאָדָם הַרוּדָה?
- בית 2
- אֶפְרַת הַנוֹצָה וְחֶסֶרֶת הַמָּגֶן
גִּלְגָּלֶה-פְּרָפְרָה בִּי נִשְׁמַת צָפוֹר?
מִנְגִּינָה עִגְמוּמִית, אֶהְבֵּת הַדְּרוֹר –
הֵן מִמְּנָה, מִמְּנָה שְׁתִּיהֵן.
- בית 3
- וְאוּלֵי בְּגִלְגּוֹל הָרְחוּק־קָדוֹם
הֵיִיתִי גְבַעַל־עֲשָׂבִים יִרְקָרֵק?
וְלָכֵן בְּאִמִּי־אֲדָמָה אֲדַבֵּק,
וּמִנוּחִי בְּחִיקָה הַשָּׁחוּם.

כיצד הקשר בין המשוררת ובין הטבע בא לידי ביטוי בשיר זה? הסבירו והדגימו את דבריכם.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך